

Biovärjäys

Aino Kaila

Luonto- ja ympäristöalan opettaja

puh.040-6837502

aino.kaila@edu.hel.fi

Helsinki

StadinAO

Keitä te olette?

- Tavoitteet?
- Mikä on lempikasvisi ja miksi?

Helsinki

StadinAO

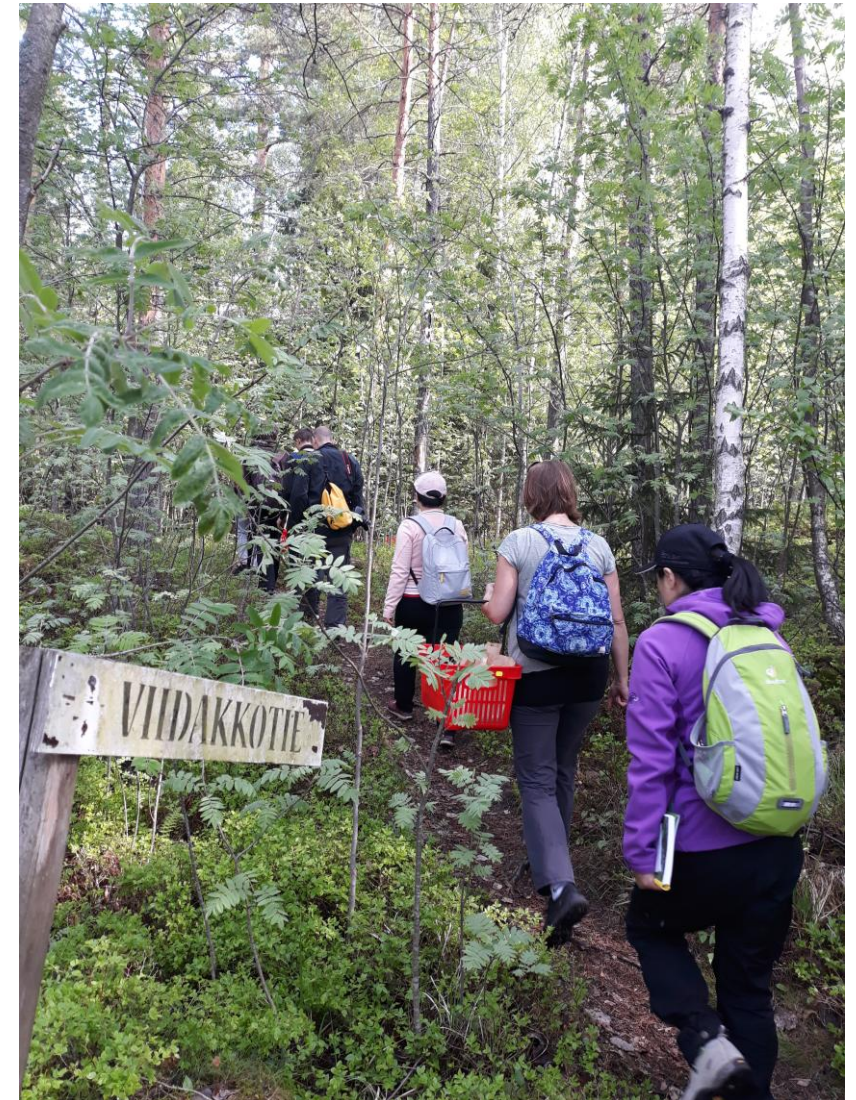
Luonto-opetuspäivien tavoitteita

- tänään teoriaa, muina päivinä käytäntöä

1. Luonto ja hyvinvointi -luonto osaksi omaa työskentelyä
2. Kasvien ihmeellinen maailma
3. Kasvien tunnistaminen
4. Jokaisenoikeudet
5. Kestävä kerääminen
6. Luonnossa liikkuminen

1) Luonto ja hyvinvointi

Tutkittu tieto luonnon hyvinvointivaikutuksista

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 76/2024

Luontoympäristön terveysvaikutukset ja niiden taloudellinen merkitys

Liisa Tyrväinen, Jaana I. Halonen, Tytti Pasanen, Ann Ojala, Martin Täubel,
Santtu Kivelä, Riikka-Leena Leskelä, Paula Pennanen, Juulia Manninen,
Aki Sinkkonen, Tari Haahtela, Hanna Haveri, Mikaela Grotenfelt-Engren,
Tuija Lankia ja Marjo Neuvonen

Helsinki

StadinAO

STRESSI LIEVITTYY
VERENPAINELASKEE
FYYSISET OIREET
VÄHENEVÄT
MIELIALA KOHENEET
FYYSINEN
AKTIIVISUUS
LISÄÄNTYY

Luontosuhde ja sen rakentaminen

ihmisen suhde/yhteys/ymmärrys luontoon

- Luontosuhteella on vaikutusta siihen, kuinka luonto koetaan ja miten sitä kohdellaan
- Koetaanko luonto vain hyödyn tuottajana vai arvostetaanko sitä sellaisenaan.
- Vahva luontosuhde näyttäytyy positiivisena toimimisena luonnon eduksi ja haluun vaikuttaa siihen liittyvissä asioissa. (Cantell 2011, 332.)

Helsinki

StadinAO

2) Kasvien ihmeellinen maailma

Kasvikunnalle ominaista

- Eivät juurikaan kykene liikkumaan
- Pääasiassa omavaraisia, sillä YHTEYTTÄVÄT!
- Ravintoketjun perusta (tuottajia), jotka ovat yhdessä levien kanssa muokanneet maapallon ilmakehän koostumusta

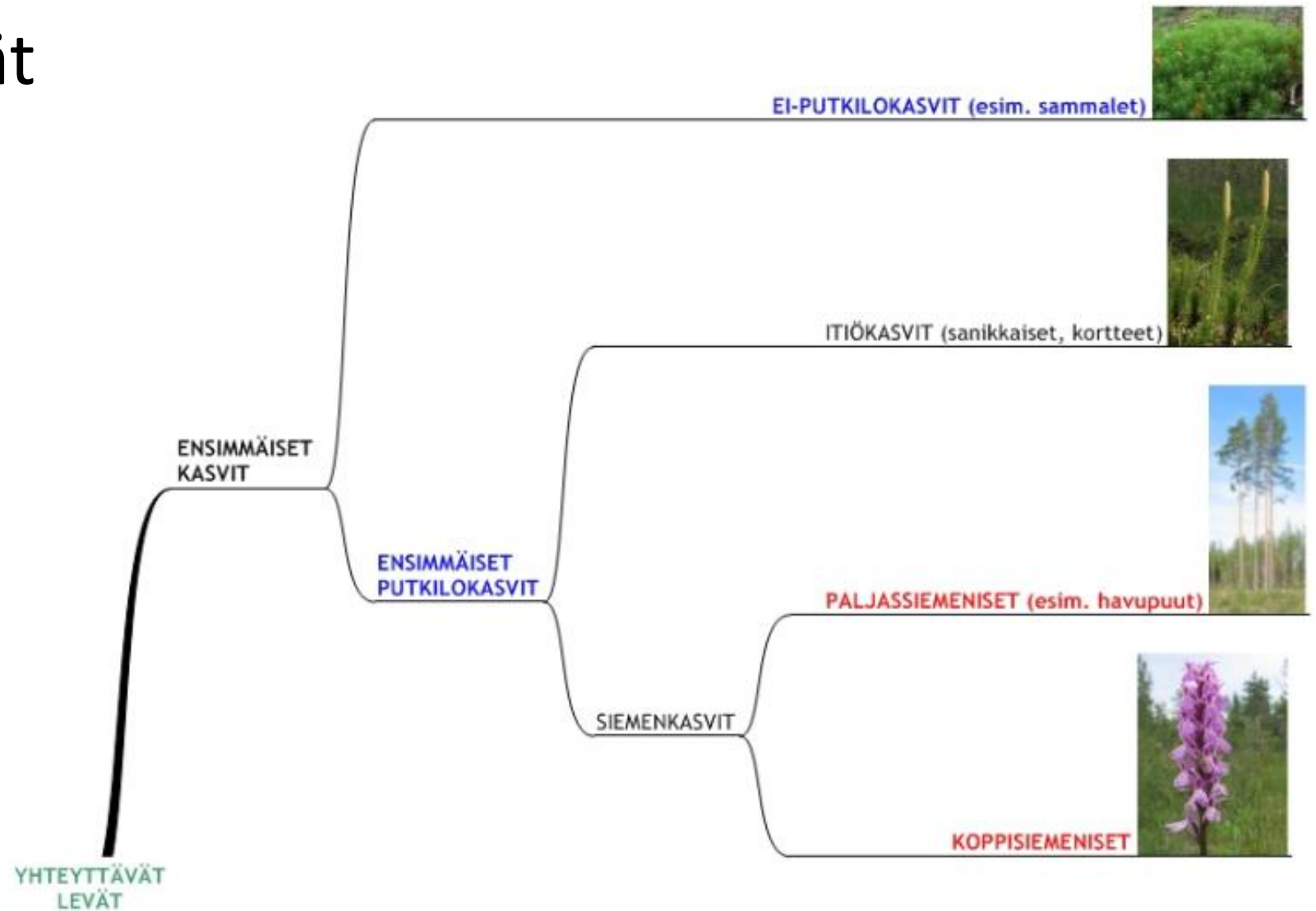
Kasvien selviytymistavat

3) Kasvien tunnistaminen

Kasvien pääryhmät

Kasvien tunnistaminen

PUU

PENSAS

RUHOVARTINEN KASVI

SAMMAL, JÄKÄLÄ

Kasvien tunnistaminen

1. Kasvin yleisilme
2. Kasvin löytöpaikkaa ja kukinta-aikaa koskevat ominaisuudet.
3. Kukkaa ja kukintoa koskevat ominaisuudet.
4. Lehteä tai lehdyköitä koskevat ominaisuudet.
5. Muut tunnistamista helpottavat ominaisuudet.

Tarkastele luokassa olevia kasvinäytteitä

- Pohdi millä termeillä voit kuvailla kasvia
- Tunnista kasvi

Sovelluksia tunnistamisen avuksi

- Google lens
- PlantNet
- iNaturalista

4) Jokaisenoikeudet

Jokaisenoikeudet

- Olennainen osa Suomen historiaa ja kulttuuria
- Ei ole varsinainen laki, vaan useampaan Suomen lain kohtaan ja vanhoihin tapoihin perustuva käsitys siitä, miten luonnossa saa liikkua ja mitä sieltä saa kerätä
- Kaikissa maissa ei ole jokaisenoikeuksia, tai ne ovat erilaiset kuin Suomessa
- Tulevaisuus

Mitä saat tehdä

LÄHES KAIKKIALLA

- Kerätä marjoja (myös puista), sieniä ja yrttejä kohtuullisissa määrin
- Kerätä maahan pudonneita oksia ja käpyjä
- Liikkua jalan, hiihtäen, ratsastaen, soutaen tai meloen
- Majoittua tilapäisesti

MAANOMISTAJAN LUVALLA

- Kerätä varpuja sekä puista oksia, lehtiä ja kerkkiä
- Kerätä jäkälää, sammalta, pakuria ja mahlaa
- Niittää/kerätä suuria määriä
- Huom! Älä liiku tai kerää toisen pihapiirissä ilman erillistä lupaa

5) Kestävä kerääminen

- Kerää kohtuudella: jätä aina osa kasveista kasvamaan
- Älä kerää rauhoitettuja kasveja!
- Kerää turvallisesti itsesi, asiakkaan ja ympäristön kannalta
- Vältä häiritsemästä eläimiä
- Älä kerää viljely- tai taimikkoalueelta
 - Viljelykasvien häirintä, lannoitteet yms.
- TIEDÄ MITÄ KERÄÄT!

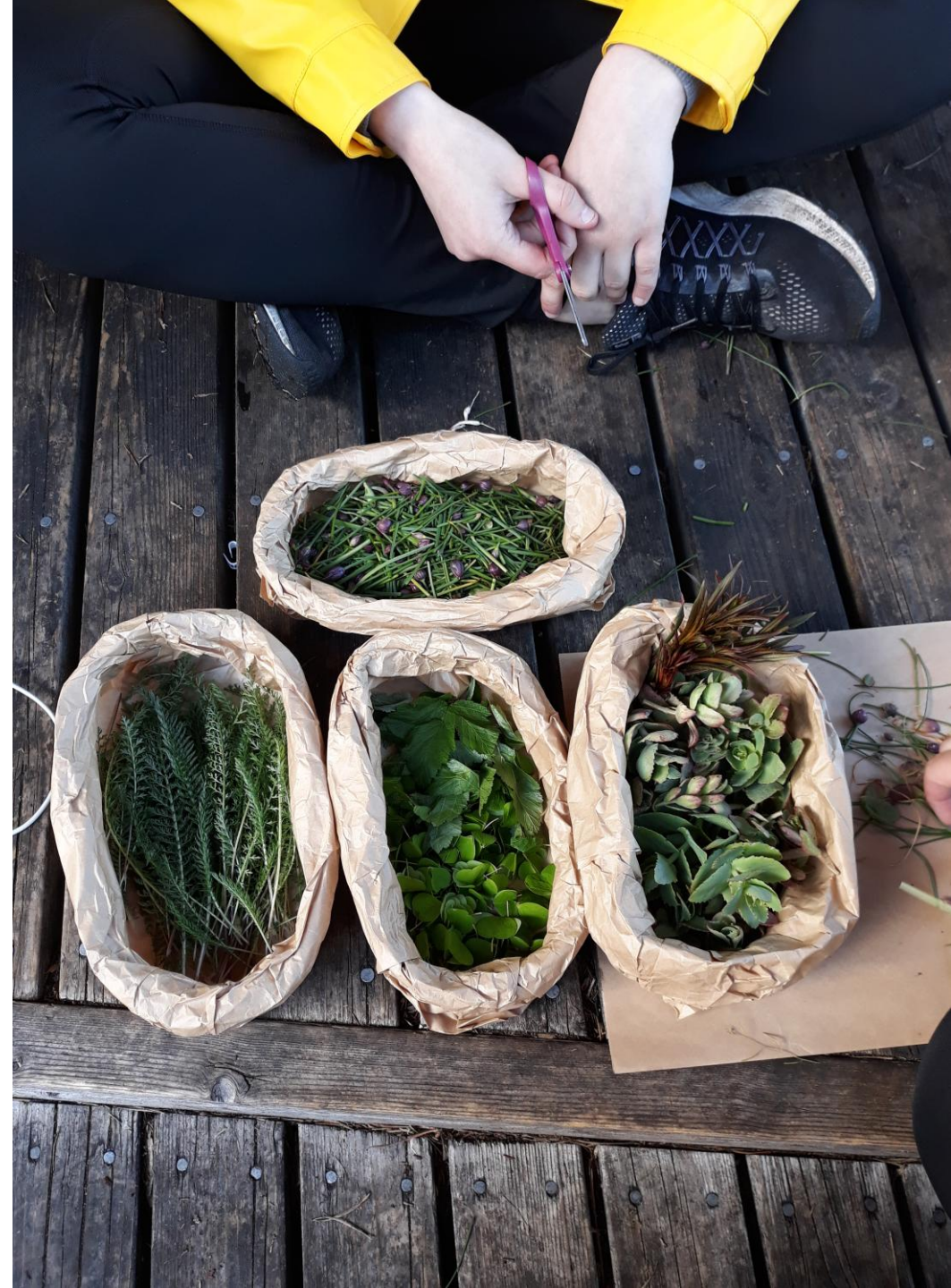
Kerääminen –mistä?

- Luontotyyppien tuntemus
- Minkälaisilla paikoilla kasvit, joita haluat kerätä kasvavat ?

Kerääminen -miten

- Paperipussit, kori
- Sakset, sekätöörät, puukko, hanskat

Keräysretken varusteet

Mitä mukaan

- Reppu + kori
- Maastossa liikkumiseen sopivat varusteet
- Sään mukaiset varusteet
- Hyvät eväät ja vettä
- (pusseja, hanskat, sakset, puukko, sekätöörit).
- istuinalusta

Kerääminen – milloin?

Otollinen keruu-aika

Lehdet

- Ennen juhannusta

Kukat

- Juuri avauduttua

Juuret

- Keväällä tai syksyllä, kun kasvin vararavinto on vetäytynyt takaisin juureen

Käsittely ja säilytys

KUIVAUS

- Kuivuri
- Siisti, kuiva tila

SÄILYTYS

- Paperipussit
- Lasipurkit

- Ei suoraan auringossa

Koulutus

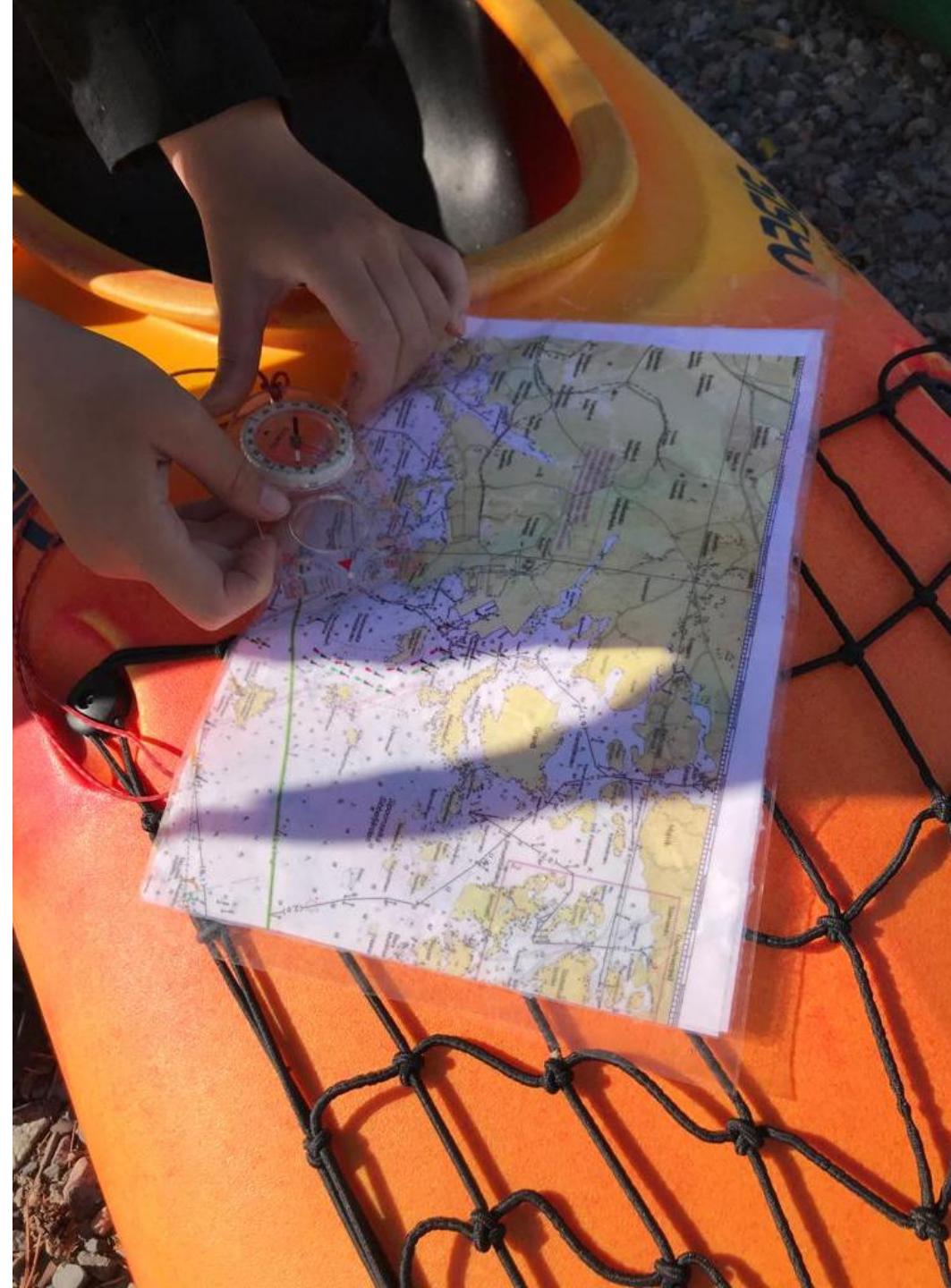
Perustutkinto

- Perustutkinnon tutkintonimikkeet:
 - luonto-ohjaaja
 - Luonnonvaratuottaja
 - Poronhoitaja
 - ympäristöhoitaja
 - ympäristöhuoltaja
- Ammattitutkinto ja erityisammattitutkinto
 - Luonnontuotealan osaamisala

- Keraaja.fi
- Aitoluonto.fi
- Arktisetaromit.fi

6) Luonnossa liikkuminen – mitä tulisi huomioida?

- Kohde ja tavoite
- Luontotyytit
- Kartat
- Varustus
- Sää

Kartoista

SIVOSTOT

- [Helsingin karttapalvelu](#)
- [Paikkatietoikkuna](#)
- [Karttapaikka -
Maanmittauslaitos](#)

SOVELLUKSET

- Retkipaikka
- Maastokartat
- karttaselain

Kartan perusasiat

- Mittakaava
- Karttamerkit
- Ilmansuunnat
- Paikantaminen
- Kartan suuntaaminen
- Suunnan ottaminen